

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор.
на рік . . . 40 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 32 рублів
або 72 франків

Подвигок число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш млюста і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дия крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Виїмки для Галичини.

(X) В попередних числах ми вже згадували про внесенє д-ра Старжиньського поставлене в комісії виборчій в справі розширення краюї автономії, котре змагає до того, — щоби не лише в справах краюї культури і витворенє нової основи для краюїх фінансів, але також що до народних шкіл, гімназій, учительських семінарій, і що до урядового язика в низших і середних урядах, розширено обсяг діланя кр. сойму. На скілько тепер уже предвидіти можна, буде ся справа імовірно похоронена в субкомітеті в тій цілі вибранім, або наколиб виринула в комісії або в посольській палаті, буде полагоджена резолюцією, котра піде до коша правительственного.

Одначе тим внесенєм не кінчать ся змаганя противників виборчої реформи в польській колі, они при кожній нагоді висувують нові справи, щоби як вже не ударемнити і проволочи, то бодай випацити і викривити виборчу реформу. Для 17. вересня розпочала виборча комісія подрібну нараду над виборчою ординацією і ухвалила три перші параграфи. Жива розправа розвинула ся однак при §. 3, про місце вибору. Тому ухвалено, що кожда громада і кожний в додатку до предлоги наведений присілок має

бути місцем вибору. Дальше постановляє правительственна предлога, що «громади, котрі після останньої переписи населеня числять 500 або менше населенців, можуть на основі розпорядку політичної краюї влади бути злучені з сусідними громадами того самого округу виборчого в збірні виборчі місцевости, а сей розпорядок дотичним громадам має бути поданий до відомости.

Др. Старжиньский виступив тут з поправкою, щоби замість числа 500, поставлено для Галичини 1.500 і се внесене 14 голосами проти 10 прийнято. Маємо отже знов нову виїмку для Галичини, котре може в своїх наслідках причинити ся до погіршеня закона виборчого, бо така постанова дає повід до довільного лученя ріжних громад з собою в одну виборчу місцевість, так що тим громадам чи то задля віддаленя, чи задля недогідної комунікації чи з інших подібних причин утрудняє ся участь в акті виборчім, котрий буде відбувати ся не в їх але в иншій місцевости. Ухвала та запала, як бачимо, при дуже слабій участи членів комісії виб. реформи, бо голосувало 24, а 25-й був предсідатель комісії), отже перейшла лише двома голосами. Належалоб отже задля того домагати ся або реасумованя сеї ухвали, або колиб се не повело ся, то треба доложити всіх заходів, щоби ся виїмка була усунена, коли буде над сею постановою відбувати ся розправа в повній палаті.

Тепер на черзі в комісії друга важна постанова засаднича в § 5, що кожний виборець має лише оден голос і повинен особисто виконувати вибір. Сей § дає знов нагоду противникам виборчої реформи кидати колоди під ноги і они робити муть се, висувуючи тут плюральну систему.

3 комісії виборчої реформи.

На початку засіданя пос. Штайн жалував ся, що жаден з німецьких послів не увійшов до субкомітету для внесеня пос. Старжиньского і жадав вибору 10. члена субкомітету зміж Німців.

Пос. Василько вказав, що він не був присутний на посліднім засіданю комісії, бо мусів представити кілька депутатцій в Чернівцях міністрови Дершаті, а тимчасом ухвалено внесене пос. Старжиньского з означенем числа 1500 мешканців для тих місцевостей, які мали би самі про себе вибирати. Зі сторони польского кола в нельояльно ставити таке внесене, бо се значить забрати з 28 руских мандатів бодай 4—5, бо в гірських повітах богато сіл, віддалених по 10 до 25 миль від більших громад понад 1500 мешканців — було би зовсім позбавлених виконувати своє право вибору. Тому бесідник просить провідника комісії о зреасумованє голосованя над внесенєм пос. Старжиньского. По відповіді пос. Старжиньского, який застерігав ся, мовби

Іван Коссак.

Спокій.

В салоні легоньке, лагідне світло. Она усунулась за пальму — з кутка півтемного слухає пречудних тонів Шумана.

Дрожить зворушена — слухає.

Сів біля неї — шепче пестотливо — дико пестотливо шепче.

— Шуман — «Waldes gespräch» — чудова — правда — що за біль — який біль — який біль — що за жаль — який а сердечний жаль...

Слухаймо — своє ушко нахили до мене, моя ти — слухай... вслухай ся в Шумана і слухай слів моїх... хвилинку одну слухай...

Она примкнула очі... дріжучо... і гріх слухати его і жаль неслухати его...

І пливуть звуки, а такі чисті а такі

дивні, і тільки горя і тільки суму, а тільки світла і дивної ясности в них.

Слухай моя ти... «Waldes-gespräch» чуєш запах лип, такий сильний... чуєш... туманить... правда... думати годі... чуєш... дерева плачуть-ридають... як дуже-дуже... чуєш... як щось рве ся в тонах, чуєш, яка горяча туга за світлом, за житем, за коханєм...

Бачиш ліс... великий, темний, який шум, дивний шум, бачиш дебри, пропасти, пні, колоди, о... о... гадина..., чуєш сик... чуєш плач, чуєш, як плаче віллончеля і шльохає фортепян.

І я плачу... гірко плачу... за тобою кохана ти... нам не зійтись більше в житю... ти сего хочеш... нам не зійтись ніколи... ніколи...

В глухім зойку гарфи розбитої нема більше смутку, як в тім небі: ніколи.

Кажеш, що так буде добре!... ха-ха-ха — так добре... певне, що добре!...

Слухай, як сумно, сумно дуже... вітер осени сумнійше не плаче...

Тихо... як тихисенько...

Не чути нич... нич... тихо... а бо- лить, страх, як дуже, дуже бо- лить...

* * *

І минуло много часу, минуло много літ.

І она жила, і він жив, бо жити мусіли, бо жити було треба. І не зійшлись они в житю, бо она так хотіла, бо она хотіла спокою.

І він не зближивсь до неї, бо він кохав її, бо він кохав її дуже, і дорогий був єму її спокій.

* * *

Концерт... великий концерт...

Всі місця заняті — великий концерт.

Она в льожі... при ній муж... дві доні дорослі... син...

Концертант грає... Шумана грає «Waldes-gespräch» грає...

его пнесене зміряло до покривдження Русинів в користь Поляків, провідник пос. Пльой хотів приступити до дальшого порядку, однак пос. Василько вніс в виду сего, щоби бодай зреасумовано сю часть § 3. виборчої ординації, яка відносить ся до Галичини. Пос. Абрагамович закидує пос. Василькови, що він чернить коло польске при всякій нагоді, начеб оно нельобьяльно і хитро ділало в некористь Русинів; тимчасом оно хоче узгляднити тільки «специяльні галицкі відносини». По дальшій дискусії внесене о реасумцію відкинено 17 голосами против 16.

По ухваленю без зміни § 4 пос. Толінґер при § 5-ім поставив внесене, щоби в виду зголошених поправок в напрямі плюральности, відрочити наради над сим параграфом, аж доки клюби сформулюють конкретні внесення. Пос. Адлер і Сустершіц промовляв против, а пос. Пастор за внесенем Толінґера і в голосованю ухвалено его 21 голосами против 10.

При § 6-тім змінено вислов Hauptniederlassung на Hauptwohnsitz для означення головного осідку чоловіка, який має їх кілька. Поправка пос. Грабмаєра, принята комісією, установила, що коли не дасть ся означити головне місце осідку якоїсь личности, їй остає право вибрати собі его, а разом і місце виконання права голосованя.

Два слідуючі §§ 7 і 8 принято по короткій дискусії; при § 9-тім дотично розписаня виборів розвинула ся горяча дебата над внесенем пос. Зазворки, щоби вибори в цілій державі були розписані на один і той самий день, з додатковою поправкою пос. Гросса, щоби рівночасно означено день евентуальних тіснійших виборів. Міністер внутрішних справ др. Бінерт заявив, що не можна еще мати ясного образу будучих виборів, тому правительство, хотяй засадничо не є противне рівночасности виборів в цілій державі, уважало відповіднійшим оставити собі вільну руку в сім напрямі. Що до додатку дотично тіснійших виборів міністер не противний. — Пос. Сустершіц (словенський провідник католиків) вносить, щоби неділя була назначена як день вибору; виборчий акт повинен розпочинати ся по службі Божій.

І плывуть тони, а такі жалібні, сердечні, такі тяженькі — гірко тяженькі...

Она плаче... а так гіренько, дуже гіренько...

І чує запах лип, а такий сильний, а такий одуряючий...

І бачить ліс... а такий темний, а такий сумний...

І бачить очи... ті его очи... Згадала молоді літа, горячі чутя, трівожні бажаня; солодкі надії... Минуло і не верне! А прецінь як тяжко розстатись з ними...

Горячка... сильна горячка... хроба... довга хроба... Похорон, от звичайний похорон...

І плач дітий і слъози мужа і спокій... правдивий спокій...

Коросно, 15. серпня 1906.

На те кс. Пастор виступив против внесеня пос. Суштершіца, як нарушене съвѣстости неділі, а пос. Абрагамович заявив що в Галичині викликала би обурене (!) вістка, що виборчий акт має сповняти ся в неділю після Богослуженя. Що дотичить инших країв бесідник не противить ся неділі, але Галичину треба в сім напрямі трактувати «специяльно» зі згляду на її «відмінні відносини». Що до розписаня виборів бесідник заявляє ся за правительственным предложенем. Пос. Василько заявляє ся за неділею, а на всякий спосіб жадає, щоби вибори були розписані на один день, бо лише тоді можуть брти переведені в Галичині чисті вибори. — Пос. Адлер заявляє ся за неділею і за рівночасностию. — В голосованю принято внесене пос. Зазворки, з додатком пос. Гросса 28 голосами против 9, а зрештою принято его в правительственным виді. — Пос. Абрагамович зголосив *voitum separatim* меншости після правительственной редакції.

По ухваленю § 10-ого, який установлює розписане виборів в урядових часописах, — замкнено засіане; слідуюче нині рано.

Вісти з Росії.

Царска подорож була звичайною прогулькою на мори задля відпочинку. Нагла смерть Трепова спонукала царя завернути назад до Петергофу, де взяв участь в похоронах. При вїзді царя до петерговської пристани підпринято як найбільші осторожности. Ціла фльогиля торпедовців стерегла вїзду до пристани, а на Неві здержано рух всіх пароходів. Революционери розголосили були, що на похоронах Трепова наміряють виконати замах на царя і згромаджених коло него достойників. Очевидно було се зроблено для нагоненя страху і зденервованя учасників послідної прислуги сатрапови, бо такі заміри не оголошувє ся наперед. Мимо сего, средства осторожности при похоронах приняли аж пересадні розміри.

Однак здає ся, що тепер революция богато притихла, а лише декуди виродила ся в просте розбишацтво. В Варшаві прийшло до того, що самі «партиї» визначають своїх «борців» (бойовнік-ів) до пильнованя приватних кас і банків перед нападами бандитів. Такий «бойовнік», вооружений скритим бровнінґом сидить в конторі і пильно приглядає ся входячим інтересантам, щоби з підозріним індивідуум розправити ся кроваво на місці.

Російска суспільність, змучена довготривалою безпильною межиусобицею, звертає ся чимраз більше до гадки органічної, мирної праці задля успішности будучих виборів, до яких правительство робить заздалегідь всякі приготования, щоби тільки випали по его мисли.

Та мимо сего на цілій величезній області европейської Росії всюда триває непевність і зворушене. Вістки про аграрні заворушеня не устають, а сотки тисячів ідуть з димом з причини підложених пожарів по панських дворах. Загальна економічна депресия замикає богато фабрик і без страйків та засуджує тисячі робітничих родин на нужду задля

браку праці. Масова еміґрация жидів, і злученя з ліквідацією підприємств та вивоженем капіталів за границю, впливав також чимало на зубожінє краю. Величезні видатки на військо і поліцію, на яких єдино опирає царат свою власть, відбирають всяку творчу ініціативу діяльности правительства на культуральних областях. Застій під кожним зглядом, — а навіть революції — знаменує теперішню хвилю в російській державі.

Дволичний цар.

При замкненю сесії фінляндского сойму відчитав генерал-губернатор ось яку престольну річ царя Миколи:

Покликано вас, панове, до парад над проєктом реорганізації основних законів, та инших постанов, які, хотяй не мають значіня основних законів, посідають визначну ролю в державнім житю, як пр. виборча ординация до сойму. По 9-ти місяцях праці ви покінчили своє завдане і сповнили его сумлінно, спокійно і безсторонно. Кілька проєктів законів я вже затвердив, инші вимагають еще розваги. Висказую вам подяку за зложенє мені почувань послуху, в яких щирість я не сумніваю ся.

В теперішній сесії станова репрезентация була зібрана послідний раз і кінчить свою діяльність випрацюванем нового виборчого закона і ординації, признаючої виборче право всім горожанам без ріжниць. Бодай оно причинило ся до зміцненя основ, що послужать до розвою краю і его культури.

В кількох місцевостях краю повстало серед робітників невдоволенє з причини економічних і правних відносин, однак маю надїю, що невдоволенє зникне, коли населенє одержить можливе заспокоєне своїх бажань.

Надїю ся, що сойм небавом займе ся проєктами реформи економічного положеня робітників так хліборобских як і промислових.

В часах, як теперішні, є доконечним, щоби всі добре думаючі в міру своїх сил взяли участь в розвязаню тих завдань. Бажаю з серця, щоби власти з горожанами підпирали себе взаімно. — Микола.

Як бач.мо, усміхненим, добрячим лицем звертає ся цар Микола до північних Фінів, а натомість грізним та неподатливим до свого власного народу та покрірних славянських на полудни. Та се не є зовсім его химера, або і заслуга, а тільки конечність, вийшовша з сильного, а консеквентного і непохитного становиска Фінляндців.

Як з Петербурга доносять, перебуваючий там генерал-губернатор Фінляндії Гергарт, що ось іно приїхав звідам, заявив, що більшість фінляндского населеня є противна революції, а звернула свою увагу на нові вибори і організацию сойму. Однак з гори можна застеречи ся іменем Фінляндії, щоби російске правительство при своїх реформах в законодавстві вилучаємо її зовсім, бо фінляндский сойм не прийме жадного закона, якого сам не ухвалив.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат. *Рождество Пр. Бог.*; римо-кат. Матея ап. — В суботу: руско-кат. Йоакима і Анни; римо-кат. Маврикія. — В неділю: руско-кат. Миподори; римо-кат. Теклі діви.

— **Заг. збори Тов-а св. Ап. Павла.** Дня 1. жовтня с. р. відбудуться надзвичайні загальні збори Тов. св. Ап. Павла в гр. кат. дух. семінарії о год. 10. перед полуд. з отсим порядком: 1) Відчитане протоколу з послідних зборів. 2) Зміна статутів. 3) Внесення членів. По зборах, як було вже оголошено, відбудуться реколекції; початок 1. жовтня о год. 6. вечером. — *Виділ.*

— **3 Бережан** доносять: Відкрите утравістичних паралельок в бережанській гімназії відбулося дня 14. с. м. О. шамбелян Соневицький, гр.-кат. катехит відправив рано торжественне богослуження, по чім ученики, котрі записалися до паралельок, разом з учителями, маючими обняти науку в тих класах, вібралися в одній із саль заведення. До зібраних промовив інспектор краєвий п. Левицький, підносячи, що краєва рада шкільна по думці V. уст. зак. краєвого з дня 22. червня 1867 р., узгляднюючи бажання родичів, жадаючих, щоби їх сани могли побирати науку деяких предметів в рускій мові, призвонила на отворене рівнорядних клас I і II, в котрих науки деяких предметів, а іменно релігії і рускої мови, географії і історії, математики і історії природописної буде уділяти ся в рускій мові. В дальшій промові п. інспектор Левицький а по ній директор гімназії заохочували молодіж до пильности і згоди з товаришами з інших клас заведення. Відтак розпочала ся правильна наука. До I. класу утравістичної записалося 48, до II. поверх 50 учеників.

— **Пожарний „Сокол“ в Роззаводі,** жидачівського повіта, заложено на статуті львівського „Сокола“. Намістництво вже затвердило статут.

— **Іменованя.** Президія кр. дирекції скарбу іменовала рахункового офіціяла, Кароля Лінка, рахунковим ревідентом в IX. кл. рангі; рахункових асистентів Волдса. Хріста і Волдса. Дудка рахунковими офіціялами в X. кл. рангі, а рах. практикантів Гліба Дурбака, Альбіна Березовського і Леоп. Мандля рахунковими асистентами в XI. кл. рангі.

— **Товариство руских женщин** в Станиславові пригадує отсим, що великі вечерниці на дохід дівочої бурси відбудуться вівторник дня 2. жовтня в комотатах польского касина в Станиславові. Забава буде дуже добра. Комітет ладить много несподіванок; тому так з огляду на ціл, як і на саму забаву повинно як найбільше взяти участь у тих вечерницях. Хто доси не одержав запрошеня, звольте віднести ся в тій справі листовно до п. Ф. І. Олесницького, цравника в Станиславові, ул. Галицька. При тій нагоді сьміє „Товариство руских женщин“ просити нашу жертволюбиву інтелігенцію о ласкаву поміч материяльну в в її змаганях удержуваня дівочої бурси. Бурса ся удержує 28 бідних учениць за малою оплатою і без ласкавої помочи не остойть ся; тому товариство визнає наш патриотичний загал до жертв на сю так хосенну інституцію. Датки належать посилати на руки голови „Товариства руских женщин“ в Станиславові; Вп. П. Барішевої в Угринові, почта Станиславів.

— **Нового „Зеркала“** (Львів, ул. Академічна 8) вийшло до дня 15. с. м. 18 чисел. Редакція сего одинокого у нас („Шершень“ перестав виходити) гумористично-сатиричного двотижневника старає ся вдоволити своїх читачів і се їй вдає ся, хоч віде правди дітя, ся часопись могла би бути і більша що до формату і богатства що до змісту, если би наша суспільність зрозуміла як слід значіння сатиричного органу. Кілько то оригінальних і гарних політичних і неполітичних шуток та небилець марнує ся на ріжних празниках, соборчиках і поминках. Колиб їх так хто з письменних доручив „Зеркалові“, то і шутки не

пропалиб в забутю і тисячі люда забавило би ся ними. В посліднім числі „Зеркала“ крім добрих ілюстрацій містять ся влучні короткі і довші зразки віршованого і прозового гумору. З сатиричних удалих силуеток прийшла черга в сім числі на редактора „Гайдамаків“. В фейлетоні поміщено сям разом гарну казку з неба п. з. „Тарас у німецькій кацабайці“.

— **Бійка на ярмарку.** Онадішної неділі, на ярмарку в Карлівці, константиногородского повіта, счинилась велика бійка. Почалось з того, що один чоловік, на прізвище Сектлер, з села Войнівки, полтавского пов., украв у якогось селянина хустку з грішми; того чоловіка піймали і ярмаркові почали страшенно бити его; коли хто пробував заступати ся за нещасного чоловіка, то й того били. Карловський пристав Кирдановський і декілька поліціянтів хотіли були оборонити Сектлера, але всі заходи їх були даремні. Тоді хтось з стражників вистріляв. Обурена юрба кинула злодія й накинута на пристава, який сховав ся у двір. А Пушкаря, бухгалтера карловської економії. Будинок Пушкаря розгромлено, а хазяїна тяжко побито. Скоро явились стражники й почали стріляти в натовп. Чи довго вони стріляли, певно сказати не можна, але наслідки були дуже страшні. Люди ховались, втікали, куди попали, а в них стражники у-е стріляли. В будинок С. Т. попало десять куль, але на щастя ні одна з них не пробила стіни наскрізь, і не поранила нікого з дітей та жінок, яких було повно в будинку. Скільки всього поранено — не відомо. В лікарню привезено вісім осіб, тяжко покалічених, з них один, Коваленко, скоро потім помер.

— **Тен про женщины.** В Франції збирають тепер складку на пам'ятник для писателя Тена. Жіночий орган „Fronde“ візав жінки, аби не давали жертв на пам'ятник для того писателя, що висьміває жіноцтво в своїх творах. На доказ наводять часопись кілька висловів Тена про жіноцтво. Тен пише: „Дати женщиці власть судити, значило би тільки, що дати дитині ніж в руки“. — „Як побачиш у своєї судженої рожеві личка і ясні очи, то не думай, що она є ангелом, але що йде спати о 9. годині та що їсть много котлетів“. — Женичина виходить за муж, щоби по сьвіті розщибати ся, а мужчина женить ся, щоби від сьвіта відшибнути ся“. — „Чесний чоловік в Парижі збреше на день десять разів, порядна пані двацять; брехун скаже денно сто разів неправду; але кілько разів брехунка скаже неправду, сего годі перечислити“.

— **Гумбертова на волі.** Перед трема літами викликала сензацию на цілім сьвіті справа Парижанки Тереси Гумберт, яка туманючи людий видуманим спадком по родині Крафордів, натягнула париских богачів на величезні міліонові квоти, зложені у неї в депозиті. Коли зроблено ревізію в єї таємничій касі, і не найдено в ній нічого, Гумбертова утікла. Спіймано єї аж в Іспанії і засуджено на доживнену вязницю. По трех літах єї помилувано, а дня 14. с. м. Гумбертова вийшла з вязниці. Навіть 3-літний кримінал не поправив єї. Перебрала ся в найліпше своє платє і почала вдавати велику паню. До Парижа поїхала і клясою залізничі і взяла мешканє в готели за 20 франків денно. Газетярскими репортерами, котрі збігли ся до неї з цілого Парижа, плела Гумбертова уперто про міліоновий спадок, котрий она напевно дістане і буде могла сплатити всі депозити. Найкомічнійше, що Гумбертова, стара баба, удає кокетку і хоче конче бути гарною. Она звиняла ся, що погрубіла через довге безчинне сидженє і просила репортерів, щоби про се не згадували в часописях, бо она небавом схудне і випристойніє. Все поведенє Гумбертової, котра тепер є поправді жебрачкою, а хоче удавати велику паню, є старою ропухою, а здаєсь їй, що є гарна, доказує, що у неї „не всі дома“ і тому з чистою совістю даровано їй решту вязниці.

— **Обезпеченє робітників на Угорщині.** В сих днях буде радити анкета знатоків над дуже важним законом для Угорщини: над новою системою обезпеченя робітників. Проект об-

нимає обезпеченє від випадків і хвороби. Кошти обезпеченя на випадок хвороби будуть ділені між підприємця а робітника. Кошти обезпеченя від випадків будуть поносити самі підприємці. Управа заведенєм для обезпеченя буде в руках і підприємців і робітників в рівній мірі. Така система є цілком нова.

— **Грім.** Понад місцевість Піраварт в Долішній Австрії надтягнула дня 9. с. м. по полудни велика туча. Щоби охоронити від тучі доспіваючий виноград у виноградниках, пішов 26-літний винник Леопольд Фільнашер до так зв. тучевої будки, уставленої межі виноградниками, щоби звідтам стріляти до хмар. Та на нещастє грім вдарив якраз в будку, засягнув боком Фільнашера, а відтак з цілою силою тріснув в бочівку, в котрій знаходив ся запас пороху около 25 кілограмів. Настав страшний вибух, будку висадило у воздух, а Фільнашера тяжко попеченого заспало румовищем. Его видобули же живого з попеченим лицем, руками і плечима. Через ніч лишили его таки в Піраварті, а на другий день відвезли до Відня до шпиталю.

— **В вагоні четвертої класи.** Ше не було й першого дзвінка — пише фейлетоніст пок. „Гром. Думки“ — а вже давно розхристаний чоловік літ під 60, сидить на лавці в кутку вагона і тримає в руці торбину. Підходить з клунком молодий хлопчина (також збираючись їхати) й питає:

— Дядьку, чи не можна часом коло вас сісти?

— Чомуж не можна, сїдайте. Далеко їдете?

— До Рівного. А ви?

— По машині до Фастова, а там піхотою. Ні разу ще я не їздив тою залізницею, а тепер прийшло ся. Навіть не знаю, що мені тут робити.

— Нічого, дядьку, вам не прийдець ся робити. Коли кондуктор спитає у вас квітка, то покажете, от і все. Приїздили, певне, подивити ся на Київ?

— Не хотів би я, моя дитино, на нього дивити ся, та довело ся. Привели мене сюди пішки, два тижні тому буде, а сьогодні осе тільки випустили. А як би спитав хто, за що?... За те, що вбили мого зятя, за те, що дочка моя остала ся вдовицею, а двоє внуків маленьких — сиротами; за те, що 58 літ в селі мене поважали та за чесного чоловіка мали... Є пан у нас. Богато він скривдив людий і тепер не мало кривдять. Але перше наші люди мовчали. А сього року перед жнивами всі ми рішили не йти на роботу, поки пан не набавить плату. Він найняв людий з другого села. Наші, звичайно, почали їх відганяти від роботи. Приїхав старшина, урядник, соцький. Вийшли вони на поле та й стали бити наших людий. Найгірше бив урядник; він ударив мого зятя, а зять так одвернув йому, що той і перекинув ся. З тим вони й поїхали. Через день, вночі, приїзжає в наше село чоловіка з двадцять стражників, урядник і справник, щоб арештувати мого зятя і ще дєкого з селян. Зять, почувши про се, сховав ся в моїй клуні. Обступивши кругом мій двір, стражники почали шукати його. Як уже найшли його, він наробив крику. Він, бідолаха, думав, що зберуть ся люди та й не дадуть його забрати. Та мало хто почув його голос. Вийшли тільки два сусіди й почали просити, щоб не брали його вночі, а хоч по дню се зробили. Та чиж послухає хто людий? От забрали зятя і повели. По дорозі він кілько раз поривав ся вирватись і таки вирвав ся, тільки кланті сорочки лишили ся в руках у стражників. Та нагнали його аж штири кулі, й звалили відразу. Потім, як стали його оглядати, то мало не все тіло було поколото й побите. Таке поробили йому стражники. Пропає господар, чоловік, батько...

Коли се в саму горячу пору (я тільки жати жито почав) забирають і мене і тих двох сусід, що просили за зятя, — забирають нас і по етапу приводять у Київ. Тут зачиняють нас в нечисту хату, заставляють

спати на землі, дають по штирпайцять грошей в день на прохарчунок... Мало не вмер я від такого життя; нікому його не жичу.

От якось там розібрали, що я наче й не винуватий, а двох сусідів моїх таки засудили. Випускають мене, продержавши два тижні, та й кажуть: „іди, мужик, до дому, — ти не винен“.

Не знаю, що діється тепер дома. Зо стала ся в мене жінка та діти дрібненькі. А тепер дощі йдуть та йдуть, може хліб, що коло його горював та працював, погнів на стеблі, і праця опрорала. Та нема кому що й казати...

Затремтів у нього голос, закрапали сльози з очей, як горох, і він, відвернувшись до стіни, тихо заплакав, сказавши:

— Давно я не плакав, а тепер плачу.

Тим часом машина тихо рушила...

— **Дрібні вісти.** В Немирові на передмістю „Завалє“ вибух оноді огонь з комина і розніс пожар на сусідні доми. Згоріло 10 домів і 2 стодоли зі збіжем. Шкода обчислена на 12.000 К. — *Słowo polskie* вичислює вісім пожарів з послідних місяців в околицях Романова, Звенигорода, Солової і Водник, що лежать на межах повітів Львів, Бібрка і Перемишляни, та злобно приписує вину тих пожарів „руським гайдамакам“. Всі спалені в тих околицях доми і стирти збіжа були обезпечені, а властители їх може ще заробили на пожарах. Може *Sł. p.* також приписує вину „гайдамакам“ з нагоди спалення фільварків в Погорильцях і Підтепній, де жид-посесор — як доносила *N. Ref.* — продав все збіже кілька разів, підпалив фільварки і утік до Америки?

— **Дальший репертуар руского театру в Березанях.** Саля тов. „Надії“. Початок точно о год. 8. вечером. Абонамент на 6 вистав 10 кор. (Білеті продає торговля п. Юзичинського і п. Гервого).

Субота 22. с. м. „Малка Шварценкопф“, штука Г. Запольської.

Неділя 23. с. м. „Батькова казка“, народна драма в 5 діях Карпенка Карого.

Телеграми

з дня 20. вересня 1906.

Відень. Угодові комісії угорська і австрійська радили до вечера у Відні, а від неділі переносять ся до Будапешту. Народи угодових комісій будуть там відбувати ся до понеділка вечером.

Одеса. В елисаветпольскім окрузі вибухли селянські розрухи. Мужики палять двори і граблять панські маєтки. До загрозованих місцевостей вислано козаків.

Палермо. Вчера о 11:20 год. перед полуднем почуто ту сильне землетрясенє. В Требія і Терміні люди покинули доми і ночували на полях. Много домів розпало ся в звалища.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Лев Лопатинський.

Четверта заповідь.

(Лько Пащак)

драма в 5 діях з гуцульського життя*), нагороджена на конкурсі Тов. ім. Котляревського.

(Дальше).

А К Т І V.

Корчма. Попід стіни широкі лави, де сидять і сплять люди в пилами та сокирами. Малий шинквас, дальше стіл. В печі горить огонь.

С Ц Е Н А 1.

1. ЧОЛОВІК.

Ого, нині ішла висока повінь на Черемоши.

*) Гл. ч. 90. „Руслана“ з 1906.

2. ЧОЛОВІК.

Ая, на гуках несло як на подушках, а навіть великого „Кота“ серед ріки не було видко.

3. ЧОЛОВІК.

На нім Гарасим розбив дарабу. Чи паний був, чи забув де „Кот“ лежить. Замість три мати ся берега, пустив дарабу серединою. Геть ему розсадило передну дарабу. Він ще м'явкає там доси.

2. ЧОЛОВІК.

Пом'явкає собі коло неї до другої повени, нім постягає та позбиває

1. ЧОЛОВІК.

А я вже до полудня був в Кутах. Вихали зі мною з Довгополя фервальтера коні, — а коні як кати, — а таки я лишив їх позаду.

2. ЧОЛОВІК.

Ая, дуже летіла сьогодні вода! Мене коко Сокільської дєбри на сю „Чортову ланку“ занесло так високо, що мало що був би я повис половиною дараби. Дайно, Мошку, еще гальбу пива.

ЖИД

(виходить зза шинквасу).

Може і вам ще котрому дати? Кажіть, най дурно не іду до пивниці по одну склянку? (пазва).

3. ЧОЛОВІК.

Іди, іди, не жалуй себе, коли ми тебе не жалуємо.

ЖИД.

Ей, нема між вами Ілька, той би відразу десять гальб поставив. Він знав сам наптити ся, але і других почакувати.

2. ЧОЛОВІК.

А що я ним тепер чинить ся? — вийшов вже, чи ні?

ЖИД.

А вже десь вийде, се буде вже три місяці, як пішов сидіти.

3. ЧОЛОВІК.

Тай отсе він, чуєте, знавстував так Загайчукового Костя! Тої духовна особа, гей!

1. ЧОЛОВІК.

Дурна робота взяла ся єго голови! Загайчук от нині обходить своє весіле з учителевою донькою, а Ілько сидить в криміналі!

3. ЧОЛОВІК.

Тай добре мусів Ілько єго приструнчати, що дали єму аж три місяці.

1. ЧОЛОВІК.

А щож!.. Засів ся на Загайчука в ночи, як вертав зі школи, тай звалив на землю, тай зачав місити, — мало не задавив в руках; якось щасливо люди надігли на крик тай відратували. Таж Загайчук відлежав зо два тижні, а з синяками то більше як місяць ходив.

ЖИД.

Єму були би дали і більше, але він доброго адвоката мав. Адвокат звернув на те, що то ніби пішло за дівчину, то задрість єго так засліпила... ніби так страх! — що він мусів так зробити... ну, і що то перший раз він караний і мама-вдовця лишила ся сама на гадівстві — ну, то єму дали тільки три місяці. (пінює по пиву).

2. ЧОЛОВІК.

Завзятий катюга! Але він добрий був товариш. Бувало, як приставимо дараби до Кут, то ніколи не ішлисьмо пішки назад, тільки пили там до вечера, а вечер наймали жидівського фякра із дзвінками тай вертали до дому як пани — гей, то жите було!..

1. ЧОЛОВІК.

Ей, богач він, що то казати! Але чи на довго єму стане того богатства?..

(Дальше буде).

Виноград СТОЛОВИЙ

солодкий, смачний, з великими ягодами, найкрасшої якости, щоденно сьвіжий з лози 5 кгр. Franco 1 злр. 70 кр.

£. Altneu, Versecz 25. Ungarn.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Шість і пів мільонів корон відшкодовані!

Будинки, движимости, збіже і иншу обезпечас від огневих шкід одинокє руске асекураційне товариство

„Дністер“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львові, ринок ч. 10. II п.

Шкоди опітнює „Дністер“ з місцевими членами і виплачує зараз признані відшкодованя.

За 3 літ виплачено 6,474,534 корон відшкодовань.

Обезпечєня приймають аґенції по всіх містах і більших селах: „Дністер“ дає аґенціям писемним господарям де єще не роблять інші аґенти „Дністра“ Аґенти „Дністра“ заробили провізії 807,742 корон

„Дністер“ уділяє громадам позички до 4 прд. на закупно саканок

Поліси „Дністра“ приймають при позичках Банк краввий у Львові і в Чернівцях Галицька Каса опадности, повітові каси опадности і сиротинські каси при судах.

Чистий зиск річний звертає ся обезпечєнням членам, за р. 1905 припадає кождоу члену 5 прд. премії до звороту.

На жите обезпечайте ся в Кравітскім Товаристві тільно через „Дністер“, провізїне від таких обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі обрєдїнні ціли.

Фонди „Дністра“ вносять з кітцем р. 1905 суму 372,538 корон.

Стережіть ся огню!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 30. вересня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.